

Finansiering af de gymnasiale uddannelser

Finansieringen er et ud af flere elementer i den samlede styring af de gymnasiale uddannelser. Gymnasiernes indhold og kvalitet styres via love og bekendtgørelser, og Undervisningsministeriet fører tilsyn med den faglige kvalitet, økonomien, institutionelle forhold og regeloverholdelse.

Finansieringen bør sikre, at alle institutioner kan give de unge en gymnasial uddannelse af høj kvalitet og med en national standard inden for gældende overenskomst, love og bekendtgørelser. Finansieringssystemet skal understøtte de uddannelsespolitiske målsætninger om lige uddannelsesmuligheder til alle.

GL ønsker følgende i forbindelse med en ændring af gymnasiernes finansiering:

- *Tilførsel af ekstra ressourcer ved omlægning af finansieringssystemet*
- *Indførelse af klassegrundtilskud der giver omkostningsdækkende og retfærdig finansiering*
- *Kun én tælledag for at få mere stabil økonomi*
- *Prioritering af udbud i provinsen ved styrkelse af udkanttilskud*
- *Fælles socialt taxameter for alle de gymnasiale uddannelser til ekstra indsats for udsatte elever*
- *Fokus på at penge anvendes på undervisning*
- *Grundtilskud og udkanttilskud skal sikres mod udhuling*
- *Bygningssejlet skaber økonomiske problemer for skolerne – det skal løses*

Tilførsel af ekstra ressourcer ved omlægning af finansieringssystemet

Gymnasierne er økonomisk presset. En finansieringsreform, der vil give færre ressourcer til nogle institutioner for at løfte andre, er derfor en uholdbar situation. GL opfordrer derfor til, at ændringer i finansieringen som udgangspunkt implementeres ved at tilføre ressourcer.

Klassegrundtilskud giver omkostningsdækkende og retfærdig finansiering

Finansieringen af uddannelserne bør være så omkostningsdækkende som mulig. I dag får udbydere af gymnasial uddannelse udbetalt over 90 pct. af tilskuddet ud fra antal elever. Modsat er over 50 pct. af skolernes undervisningsomkostninger bundet til den enkelte klasse eller det enkelte hold. Der bør derfor indføres et klassegrundtilskud på op til 50 pct. af det nuværende undervisningstilskud. Resten af undervisningstilskuddet fastholdes som elevtaxameter. Færdiggørelsestaxameteret skal være en del af undervisningstaxameteret.

Klassegrundtilskuddet bør gives ud fra det antal klasser, elevoptaget optimalt giver. Klassegrundtilskuddet fastholdes gennem hele uddannelsesforløbet. For gymnasialt enkeltfag skal tilskuddet gives for antal hold. Det nuværende tilskudssystem betyder, at der er en tilskudsforstel mellem skolerne på op til 300.000 kr. pr. klasse, svarende til over 20 pct. af undervisningstilskuddet alene på grund af forskel i antal elever i klassen. Samme tendens gør sig gældende for bygningstaxameteret og fællesudgiftstaxameteret.

De skoler, der vil få højere tilskud ved omlægning til klassegrundtilskud, er typisk:

1. Skoler med mange elever, der er socialt, fagligt og personligt udfordret
2. Skoler med mange henviste elever som følge af elevfordelingen
3. Mindre gymnasier i provinsen, hvor elevoptaget sjældent giver en klassesdannelse på 28 elever

En tælledag giver mere stabil økonomi

I dag udløses elevtaxameteret ved opgørelse af eleverne to gange om året: en gang i efteråret og en gang

efter jul. Hermed tages højde for skolens frafald, så der ikke udbetales tilskud for elever, der ikke længere går på skolen. I praksis har skolerne dog vanskeligt ved at tilpasse omkostningerne på kort sigt. Derfor bør det kun være en dag om året, at eleverne opgøres til udbetalingen af undervisningstaxameteret. For at skabe størst mulig stabilitet og bedre planlægningsmuligheder, skal den placeres ved begyndelsen af skoleåret.

Prioritering af udbud i provinsen

GL arbejder for, at unge og voksne i hele landet skal have samme mulighed for at få en gymnasial uddannelse. Små gymnasieudbud i provinsen skal derfor have økonomi til at tilbyde de unge en bred palet af studieretninger og valgfag på linje med gymnasierne i de store byer. I dag modtager institutionerne forskellige udkantstilskud, afhængig af gymnasial uddannelse. Det bør ændres, så alle mindre gymnasier, gymnasiale afdelinger og afdelinger på VUC i provinsen fremover tildeles samme ressourcer som udkantstilskuddet på stx. Skolen kan prioritere, om ressourcerne anvendes til oprettelse af ekstra studieretningsklasser, blandede studieretninger, valgfag og lignende. Taxameteret bør tildeles for en treårig periode ad gangen, så skolen kan prioritere mere langsigtet.

Fælles socialt taxameter til ekstra indsats for udsatte elever

GL støtter et socialt taxameter. I dag kan taxameteret ses som en kompensation for skolernes frafald, og dette vil blive løst ved indførelse af klassegrundtilskuddet. Der er dog stadig behov for, at skolerne tildeles ressourcer til at yde en ekstra indsats for særligt udsatte elever. Derfor bør modellen for det sociale taxameter videreføres med tre forbedringer: For det første skal det gælde for alle gymnasiale uddannelser – også gymnasialt enkeltfag. For det andet skal tilskuddet fremadrettet beregnes samlet for de gymnasiale uddannelser, så de elever, der har størst brug for støtte og hjælp, tilgodeses. Det kan i den forbindelse overvejes at beregne taxameteret ud fra socioøkonomiske parametre i stedet for som nu på baggrund af grundskolekarakterer. For det tredje skal det gives pr. elev eller for en mindre procentandel og ikke først, når der er over 43 pct. af eleverne, der har en forholdsmæssig stor frafaldsrisiko.

Fokus på at penge anvendes på undervisning

Undervisningstaxameteret gives i dag som en del af det samlede tilskud, der fungerer som et bloktilskud. Det kan derfor anvendes til bygninger og administration i stedet for i undervisningen. Det påvirker uddannelseskvaliteten på den enkelte institution. GL mener, at penge givet som undervisningstilskud til en uddannelse skal anvendes til formålet. Som minimum bør anvendelsen af undervisningstilskuddet være et fokuspunkt og indsatsområde for det økonomiske tilsyn. Det skal derfor være synligt i tilskuddet, hvilke midler der er tiltænkt undervisningen for den enkelte uddannelse.

Grundtilskud og udkantstilskud skal sikres mod udhuling

Det er væsentligt, at alle grundtilskud – herunder udkantstaxameteret – fremover kommer til at følge pris- og lønudvikling i samfundet, så de ikke løbende udhules. Samtidig bør beløbene genoprettes for de seneste 10 års manglende regulering.

Ændring af (vilkår for) bygningssejlet

Skolerne skal fokusere på at uddanne eleverne bedst muligt. Bygningssejlet er en stor og vanskelig opgave, som kræver specialiseret viden, som skolerne ikke nødvendigvis har. Det tager fokus og ressourcer fra kerneydelsen, og det sætter økonomien under pres især i tider med elevnedgang. Der bør ses på en ændring af bygningssejlet, der sikrer tilstrækkelig vedligeholdelse og investeringer i bygningerne samt kapacitetstilpasninger, uden at der tages ressourcer fra undervisningen. Det bør undersøges, om staten kan overtage ansvaret for bygningerne, eller om der ud fra den enkelte skoles bygningsomkostninger kan sammensættes et individuelt fast statsligt tilskud med mulighed for ekstra tilskud til vedligeholdelse eller lignende.

Overblik over GL-taxameterpolitik for de gymnasiale uddannelser	
Tema	Politik
<i>Økonomi</i>	En taxameterreform bør ikke finansieres ved en omfordeling mellem skoler, men ved tilførsel af ressourcer. Hvis den ikke finansieres fuldt ud, er en rimelig overgangsordning nødvendig.
<i>Undervisningstilskud</i>	De gymnasiale undervisningstilskud skal anvendes til gymnasial undervisning.
<i>Klasse-/holdgrundtilskud</i>	For at tilskuddet er omkostningsdækkende, indføres et klassegrundtilskud på op til 1/2 af det nuværende undervisningstilskud. Tilskuddet udløses ud fra hvor mange klasser, der er optaget elever til. Klassegrundtilskuddet fastholdes gennem uddannelsesforløbet. For gymnasialt enkeltfag skal tilskuddet gives for antal hold. Fjernundervisning fastholdes som et elevtilskud.
<i>Reduceret elevtaxameter</i>	Den del af undervisningstaxameteret, der ikke omlægges til et klassesaxameter, fastholdes som elevtaxameter. Færdiggørelsestaxameteret tilbageføres til undervisningstaxameteret.
<i>Udkantstilskud</i>	Alle mindre gymnasier, gymnasiale afdelinger og afdelinger på VUC i provinsen skal ligestilles og tildeles ressourcer på niveau med udkantstaxameteret på stx. Taxameteret bør tildeles for en treårig periode, så skolen kan prioritere mere langsigtet.
<i>1 tælleddag</i>	Eleverne tælles en gang om året til udbetalingen af undervisningstaxameteret. For at skabe stabilitet og bedre planlægningsmuligheder placeres dagen ved begyndelsen af skoleåret.
<i>Forbedret socialt taxameter</i>	<p>GL støtter et socialt taxameter, så skolerne tildeles ressourcer til at yde en ekstra indsats for særligt udsatte elever.</p> <p>Det eksisterende sociale taxameter skal forbedres:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Det skal gælde alle gymnasiale uddannelser – også gymnasialt enkeltfag. 2. Det skal beregnes samlet for de gymnasiale uddannelser, så de elever, der har størst brug for støtte og hjælp tilgodeses. Det skal derfor også overvejes om taxameteret kan beregnes ud fra socioøkonomiske parametre 3. Det skal gives pr. elev eller ved en væsentlig lavere andel end 43 pct. elever med frafaldsrisiko. <p>Klassegrundtilskuddet vil være med til at lukke det ressourcestab, som skoler med stort frafald har – herunder også skoler med udsatte elever.</p>
<i>Stop udhuling af grundtilskud</i>	Alle grundtilskud, herunder udkantstaxameteret, skal følge pris- og lønudvikling i samfundet, så de ikke løbende udhules. Beløbene bør genoprettes for de seneste 10 års manglende regulering.
<i>Problematisk bygningsfinansiering</i>	<i>Bygningssejlet er en stor og vanskelig opgave, som kræver specialiseret viden, som skolerne ikke nødvendigvis har. GL ønsker en ændring af bygningssejlet, der sikrer tilstrækkelig vedligeholdelse og investeringer i bygningerne samt kapacitetstilpasninger, uden at der tages ressourcer fra undervisningen.</i>